

VOORWOORD

In het tweede millennium voor Christus, toen het koninkrijk Elam naast Babylon een beschaving aan het opbouwen was, gaven Indo-Europese bezetters hun naam aan het enorme Iraanse plateau waarop ze zich vestigden. Het woord ‘Iran’ was afgeleid van Ayryana Vaejo, wat ‘oorsprong van de Ariërs’ betekent. Dit volk bestond uit semi-nomaden, de voorouders van de Meden en de Perzen. De Meden stichtten in de zevende eeuw voor Christus de eerste Iraanse natie; deze werd later verslagen door Cyrus de Grote. Hij vestigde wat in de zesde eeuw voor Christus een van de grootste beschavingen van de antieke wereld zou worden, het Perzische rijk. Iran werd lange tijd Perzië genoemd – naar haar Griekse naam. Tot 1935, toen Reza Sjah, de vader van de laatste sjah van Iran, iedereen opriep om het land Iran te noemen.

Iran was rijk. Door haar welvaart en geografische ligging was het een dankbare prooi voor aanvallers. Van Alexander de Grote tot de Arabische burenen in het westen en van Turkse tot Mongoolse veroveraars: keer op keer werd Iran binnengevallen door buitenlandse bezetters. Maar de Perzische taal en cultuur overleefden alle invasies. De bezetters gingen op in deze sterke cultuur en werden zo in zekere zin zelf Iraniërs.

In de twintigste eeuw ging Iran een nieuwe fase in. Reza Sjah besloot het land te moderniseren en een westerse koers te gaan varen. Intussen werd een nieuwe bron van rijkdom ontdekt: olie. En met de olie volgde een nieuwe invasie. Het Westen, met name Groot-Brittannië, oefende grote invloed uit op de Iraanse economie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vroegen de Britten, Russen en Amerikanen Reza Sjah samen met hen partij te kiezen tegen Duitsland. Maar Reza Sjah sympathiseerde met de Duitsers en koos voor neutraliteit. Dus vielen de geallieerden Iran binnen en bezetten het land. Reza Sjah werd in ballingschap gestuurd en opgevolgd door zijn zoon, Mohammed Reza Pahlavi, kortweg sjah genoemd.

In 1951 nationaliseerde Mohammed Mossadeq, de toenmalige premier van Iran, de olie-industrie. Als vergelding kondigde Groot-Brittannië een embargo af tegen alle olie-export uit Iran. In 1953 organiseerde de CIA met hulp van de Britse geheime dienst een staatsgreep. Mossadeq werd afgezet en de sjah, die eerder het land was ontvlucht, kwam weer terug op de troon. De sjah bleef tot 1979 aan de macht, toen hij Iran ontvluchtte vanwege de Islamitische Revolutie.

Sinds die tijd wordt over deze oude en grootse beschaving hoofdzakelijk gesproken in termen van fundamentalisme, fanatisme en terrorisme. Als Iraanse vrouw die meer dan de helft van haar leven in Iran heeft doorgebracht, weet ik dat dit een buitengewoon vertekend beeld is. Dat is waarom het maken van *Persepolis* zo belangrijk voor me was. Ik vind dat het niet zo kan zijn dat een hele natie wordt veroordeeld vanwege de misstappen van een paar extremisten. Bovendien wil ik niet dat de Iraniërs die in de gevangnissen hun leven hebben gegeven voor het verdedigen van de vrijheid, die zijn gevallen in de oorlog tegen Irak, die hebben geleden onder verschillende onderdrukkende regimes, of die zich gedwongen zagen hun families en vaderland te ontvluchten, worden vergeten.

Het is goed om te vergeven, maar niet om te vergeten.

Marjane Satrapi
Parijs, september 2002

HOOFDDOEKJES

DIT BEN IK OP MIJN TIENDE.
DAT WAS IN 1980.

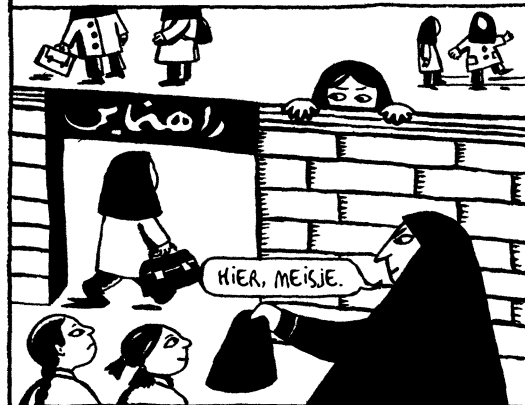
EN DIT IS EEN FOTO VAN MIJN KLAS. IK ZIT HELEMAAL LINKS, NET
BUITEN BEELD. VAN LINKS NAAR RECHTS: GOLNAZ, MASHID,
NARINE, MINNA.

IN 1979 VOND ER EEN REVOLUTIE PLAATS DIE NADER-
HAND DE "ISLAMITISCHE REVOLUTIE" IS GAAN HETEN.

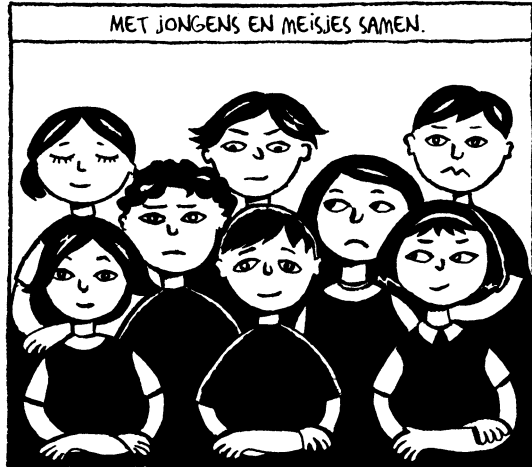

DAARDOOR WERD IN 1980 VOOR HET EERST HET
DRAGEN VAN EEN HOOFDDOEK VERPLICHT OP SCHOOL.

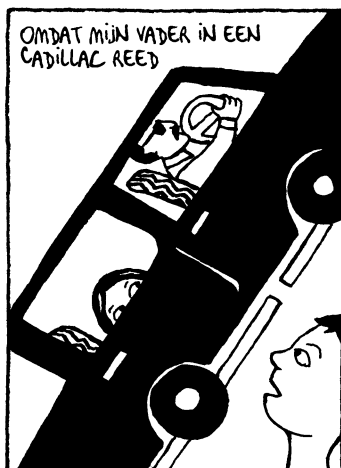

DIE HOOFDDOEK DROEGEN WE NIET GRAAG, VOORAL NIET OMDAT WE NIET WISTEN WAAROM.

DE FIETS

